

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris
Angelici Ordinis Prædicatorum**

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] iustitia sit pr[a]ecipua inter omnes virtutes morales? 12

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

QVÆST. LVIII. ART. XI.

47

RESPONDEO dicendum, quod sicut^{*} di a. 9. et 10
etum est, materia iustitiae est operatio exteriorum, huius q.
secundum quod ipsa vel res, qua per eam utimur,
proportionatur alteri personæ, ad quam per iustitiæ
ordinamur. Hoc autem dicitur esse suum vniuersiusque
personæ, quod ei secundum proportionis æqualitatæ
debetur. Et ideo proprius actus iustitiae nihil aliud
est, quam reddere vnicuique quod suum est.

Ad primum ergo dicendum, quod iustitiae, cùm
sit virtus cardinalis, quedam alia virtutes secunda-
riæ adiunguntur: sicut misericordia, liberalitas, &
alia huiusmodi virtutes, ut infrà^{*} patebit. Et ideo a. 1.
subuenire miseris, quod pertinet ad misericordiam,
sive pietatem; & liberaliter benefacere, quod perti-
net ad liberalitatem: per quādam reductionem attri-
buitur iustitiae sicut principali virtuti. Et per hoc pa-
tet responsio Ad secundum.

Ad tertium dicendum, quod sicut^{*} Philosophus * I. 5. c. 4.
dicit in 5. Ethic. Omne superfluum in his quæ ad iu-
sticiam pertinent, lucrum, extenso nomine, vocatur:
sicut & omne quod minus est, vocatur damnum. Ec-
hoc ideo, quia iustitia prius est exercita, & commu-
nus exercitatur in voluntarijs coimmutationibus re-
rum; puta emptione & venditione, in quibus pro-
priè hæc nomina dicuntur. Et exinde deriuantur hæc
nomina ad omnia, circa quæ potest esse iustitia. Et
eadem ratio est de hoc, quod est reddere vnicuique
quod suum est.

ARTIC. XII.

Vtrum iustitia præmineat inter omnes virtutes 32
morales? inf. q. 123

AD duodecimum sic proceditur. Videtur, quod a. 12. Et
iustitia nō præmineat inter omnes virtutes mo- q. 141. a.
rales. Ad iustitiam enim pertinet, reddere alteri quod 8. Et 12.
suum est; ad liberalitatem autem pertinet de pro q. 66. a. 4
prio dare, quod virtuosius est. Ergo liberalitas est et 3. d. 35
maior virtus, quam iustitia. q. 1. a. 30.

¶ 2 Præterea, Nihil ornatur nisi per aliquod dignus

* 1.4.c.3. gnius se. Sed magnanimitas est ornamentum & iustitia & omnium virtutum: ut dicitur in 4.* Ethic. Er-

ante me. go magnanimitas est nobilior quam iustitia.

so. 5. ¶ 3 Præterea, Virtus est circa difficile & bonum,

† 1.2.c.3. vt dicitur in 2.† Ethicor. Sed fortitudo est circa ma-

cir f.1.5. gis difficultia, quam iustitia, id est, circa pericula

1.3.c.1. et mortis, ut dicitur in 3.* Ethic. Ergo fortitudo est no-

2. simul, bilior iustitia.

10.5. SED contra est, quod * & Tullius dicit in 1. de

† lib. 1. in Officijs, In iustitia virtutis splendor est maximus, ex

c. de iu- qua boni viri nominantur.

ſtitia cir R E S P O N D E O dicendum, quod si loquamur

ca princ. de iustitia legali, manifestum est quod ipsa est præ-

clarior inter omnes virtutes morales, in quantum

bonum commune præminet bono singulari vniuersi

personæ. Et secundum hoc * Philosophus in quinto

Ethicor. dicit, quod præclarissima virtutum vide-

* 1.5.c.1. tur esse iustitia, & neque est Hesperus, neque

1.5.c.1. Lucifer ita admirabilis. Sed etiam si loquamur de

aliqñatū an- iustitia particulari, præcellit inter alias virtutes mo-

ralis, dupli ratione. Quarum prima potest sumi

ex parte subiecti: quia scilicet est in nobiliore par-

te animæ, id est, in appetitu rationali, scilicet in

voluntate, alijs virtutibus moralibus existentibus

in appetitu sensitivo, ad quem pertinent passio-

nes, quæ sunt materia aliarum virtutum mora-

lium. Secunda ratio sumitur ex parte obiecti.

Nam alia virtutes laudantur solum secundum bo-

nnum ipsis virtuosi: iustitia autem laudatur secun-

dum quod virtuosus ad alium bene se habet. Et

* 1.5.c.1. sic iustitia quodammodo est bonum alterius, ut di-

aliquantū an- citur in 5.* Ethic. Et propter hoc Philosophus di-

cit in 1.† Rethor. Necesse est maximas virtutes es-

se eas, quæ sunt alijs honestissimæ: siquidem est

† 1.1.Rh. virtus potentia benefactiua. Propter hoc & fortis

2.9.paulo & iustos maxime honorant, quoniam fortitudo est

2.9.6. à princ. utilis alijs in bello, iustitia autem & in bello &

in pace.

Ad

Ad primum ergo dicendum, quod liberalitas, et si de suo det, tamen hoc facit, in quantum in hoc considerat propriæ virtutis bonum. Iustitia autem dat alteri quod suum est, quasi considerans bonum commune. Et propterea iustitia obseruatur ad omnes: liberalitas autem ad omnes se extendere non potest. Et iterum liberalitas, quæ de suo dat, supra iustitiam fundatur, per quam unicusque quod suum est, tribuitur.

Ad secundum dicendum, quod magnanimitas quando superuenit iustitia, auget eius bonitatē: quæ tamen sine iustitia, nec virtutis rationem haberet.

Ad tertium dicendum, quod fortitudo, et si constat circa difficultiora, non tamen est circa meliora, cum sit solum in bello utilis: iustitia autem & in pace & in bello, sicut dicitur est.

In co. 49.

QVÆST. LIX.

De iniustitia, in quatuor articulos divisa.

DEINDE considerandum est de iniustitia.

¶ Et circa hoc queruntur quatuor.

¶ Primo, vtrum iniustitia sit speciale vitium?

¶ Secundo, vtrum iniusta agere sit proprium iniusti?

¶ Tertio, vtrum aliquis possit iniustum pati, voluntens?

¶ Quarto, vtrum iniustitia ex suo genere sit peccatum mortale?

ARTIC. I.

Vtrum iniustitia sit vitium speciale?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod iniustitia non sit vitium speciale. Dicitur enim 1. 10. 3. Omne peccatum est iniquitas. Sed iniquitas videatur idem esse quod iniustitia: quia iustitia est aequalitas quædam. Vnde iniustitia idem videtur esse quod inæqualitas, sive iniquitas. Ergo iniustitia non est speciale peccatum.

¶ 2. Præterea, Nullum speciale peccatum opponitur omnibus virtutibus. Sed iniustitia opponitur omnibus virtutibus. Nam quatum ad adulterium, op-

Sec. Sec. Vol. ij. D. po-

330

Sup. q. 58.

ar. 5. ad 3

¶ inf. q.

79. ar. 2.

ad 3.